

ΓΙΟΡΤΑΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΑΣΧΑ !

Αγαπημένο μου παιδί,

Ένα πολύ διαφορετικό Πάσχα θα περάσουμε φέτος. Μακριά από την κατανοκτική ατμόσφαιρα των εκκλησιών μας. Ήθελα να σου πω όμως πως κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο Θεός μας δεν κοιτάζει αυτά αλλά την καρδούλα του καθενός μας. Πιο κάτω μπορείς να διαβάσεις μια αληθινή ιστορία.

.....

Η ιστορία έχει σχέση με τον Όσιο Ιάκωβο τον Τσαλίκη, στην εποχή (1947-49), που υπηρετούσε τη στρατιωτική του θητεία στον Πειραιά, στο Κέντρο Εφοδιασμού και Μεταφορών. Ήταν Μεγάλη Εβδομάδα. Ο Διοικητής του, Πολύκαρπος Ζώης, του είπε: "Εσύ, Ιάκωβε θα πας όλη τη Μ. Εβδομάδα στις εκκλησίες, για να προσεύχεσαι για μας".

Τι καλύτερο για τον Ιάκωβο; Όμως, είδε έναν συστρατιώτη του, τον Γιώργο, καταστενοχωρημένο.

"Τι σου συμβαίνει;" τον ρώτησε. "Να έρχεται Πάσχα, και δεν μπορώ να πάω στο χωριό μου, να δω την αρραβωνιαστικιά μου! Εσύ καλά τα κατάφερες!", του απάντησε.

Και ο Ιάκωβος παρακάλεσε τον Διοικητή, να αφήσει τον Γιώργο να πάει στο χωριό να δει την αρραβωνιαστικιά του και στη θέση του, στη Σκοπιά να πάει ο ίδιος ο Ιάκωβος, όλη τη Μ. Εβδομάδα, και το Πάσχα. Έτσι κι έγινε!

Και ο νεαρός Ιάκωβος έκανε Πάσχα στη Σκοπιά. Αυτό και αν ήταν Πάσχα!

Έλεγε ο ίδιος: "Ήμουν κατά την ώρα της Αναστάσεως στη Σκοπιά, πάνω σ'ένα ύψωμα. (...). Όταν άκουσα τις καμπάνες, κατάλαβα ότι είπαν οι Ιερείς το "Δεύτε λάβετε Φως" το, "Χριστός Ανέστη". "Αχ, Χριστέ μου!, είπα, οι χριστιανοί μας παίρνουν το Άγιο Φως. Και αμέσως ήρθε και σε εμένα το Άγιο Φως! Ήρθε ένα φως από ψηλά και κάθισε πάνω μου, και έγινα όλο φως!".

Πόσο θα ήθελε ο Ιάκωβος την ώρα αυτή και όλη τη Μ. Εβδομάδα να ήταν στην εκκλησία! Θυσίασε την αγία του επιθυμία, χάρη του αδερφού του. Και ο Θεός τον επισκέφθηκε μέσα από το Άγιο Φως!

Αν πήγαινε στην εκκλησία, αν δεν έκανε τη θυσία, ίσως ο Θεός να μην τον επισκεπτόταν!

Από το βιβλίο: Ένας σύγχρονος Άγιος. Ο Όσιος Ιάκωβος. Έκδοση Ι. Μ. Οσίου Δαυίδ, 2018, σελ. 52-58

.....

Φρόντισε λοιπόν αυτές τις μέρες να προετοιμάσεις την ψυχούλα σου καλλιεργώντας τις αρετές της υπομονής, της θυσίας, της προσφοράς και της αγάπης -αρετές που μας δίδαξε ο Χριστός μας με τα Πάθη και τη Σταύρωσή Του - ώστε να νιώσεις μέσα σου την αληθινή χαρά της Ανάστασης.

Πιο κάτω θα βρεις τις σελίδες μέσα από το βιβλίο των Θρησκευτικών του σχολείου σου που θα σε βοηθήσουν να θυμηθείς και να ζήσεις τα γεγονότα αυτών των ημερών. Μπορείς να διαβάσεις προσεχτικά τα κείμενα και να λύσεις τις δημιουργικές εργασίες.

Εικ. 191

Εικ. 192

Εικ. 193

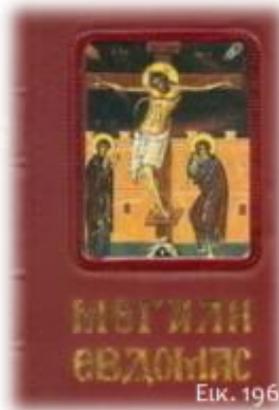
Εικ. 194

Εικ. 195

Οδοιπορικό στη Μεγάλη Εβδομάδα

Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται . . .

Κυριακή απόγευμα! Περιμένω τον Ανδρέα για να πάμε στον ναό με τα πόδια. Στα χέρια μου κρατώ ένα μικρό βιβλιαράκι με τη σταύρωση απ' ἔξω και τον τίτλο: «Μεγάλη Εβδομάς». Αυτό το μικρό βιβλιαράκι θα μου κρατάει συντροφιά ὅλη την Εβδομάδα κατά τη διάρκεια των κατανυκτικῶν ακολουθιῶν. Ὅπως γνωρίζετε, η Αγία και Μεγάλη Εβδομάδα αρχίζει ἀπὸ το βράδυ της Κυριακῆς των Βαΐων με την ακολουθία του ὄρθρου της Μεγάλης Δευτέρας. Γιατί ὁμως ονομάζεται Μεγάλη, δεν γνωρίζω. Αναρωτιέμαι μήπως οι μέρες και οι ὥρες της εβδομάδας αὐτῆς εἶναι περισσότερες ἀπὸ τις υπόλοιπες εβδομάδες του χρόνου.

Νάτος ο Ανδρέας που ξεπροβάλλει ἀπὸ την ἄκρη του δρόμου. Κρατάει κι αὐτός το βιβλιαράκι της Μεγάλης Εβδομάδας.

Περπατάμε με γοργό βῆμα στα δεξιά του δρόμου. Σε λίγο φτάνουμε στον ναό. Αρκετός κόσμος βρίσκεται μέσα σε αὐτόν. Μπαίνουμε κάνοντας τον σταυρό μας, ανάβουμε κεριά και προσκυνούμε τις εικόνες στο προσκυνητάρι. Κατευθυνόμαστε προς το ιερό Βῆμα. Περνούμε ἀπὸ το παραπόρτιο, δηλαδή την πλαϊνή πόρτα του ιερού, και πλησιάζουμε προς το μέρος του ιερέα. Παίρνουμε την ευχή του και καθόμαστε στη θέση μας. Σε λίγο μας καλεῖ κοντά του ο νεωκός.

- Ορίστε, παιδιά! Πάρτε τις στολές σας και πηγαίνετε στον π. Νικόλαο για να σας τις ευλογήσει.

Ντυνόμαστε και καθόμαστε στη θέση μας.

- Σςς, ησυχία, παιδιά, αρχίζει η ακολουθία, μας ψιθυρίζει ο κύριος Δημήτρης, ο νεωκός του ναού. Σε λίγο τα φῶτα σβήνουν, μόνο τα καντήλια πάνω ἀπὸ τις εικόνες και τα κεράκια που κρατάμε για να βλέπουμε στα βιβλιαράκια μας φωτίζουν χαμηλά. Οι ψάλτες ἔχουν το δικό τους φωτιστικό, το οποίο φωτίζει το αναλόγιο.

Πλησιάζει η στιγμή που τόσο περιμέναμε. Ανάβουμε τις λαμπάδες μας και στεκόμαστε στην είσοδο του ιερού με ανυπομονησία μέχρι να ἔρθει ο ιερέας. Τη στιγμή που οι ψάλτες ψάλλουν το γνωστό τροπάριο «Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται . . .», ο ιερέας βγαίνει ἀπὸ το Ἅγιο Βῆμα κρατώντας την εικόνα του Νυμφίου Χριστοῦ, περνάει ἀνάμεσα στους πιστούς, κάνει τρεις φορές τον γύρο του προσκυνηταρίου, το οποίο βρίσκεται στο κέντρο του ναού, και ἀκολουθῶς την τοποθετεῖ σε αὐτό. Ο νεωκός δίνει τον θυμιατό στον ιερέα κι αὐτός με τη σειρά του θυμιάζει την εικόνα. Ακολουθῶς κάνει τρεις μετάνοιες και ασπάζεται τον Νυμφίο. Το ἴδιο κάνουμε κι εμεῖς. Επιστρέφουμε στο ιερό και παίρνουμε τη θέση μας.

Η εικόνα του Θεανθρώπου Χριστοῦ με το πονεμένο πρόσωπο, που ἀντὶ με λουλούδια ἦταν στεφανωμένος με ἀγκάθια, στα χέρια του περασμένο ἓνα καλάμι και στους ὤμους μια κόκκινη χλαμύδα, παραμένει για προσκύνημα μέχρι τη Μεγάλη Τετάρτη το ἀπόγευμα.

5. Εντοπίζουμε στο κρυπτόλεξο δέκα λέξεις, που αναφέρονται στο κείμενο και σχετίζονται με τον ναό.

Λ	Α	Π	Ρ	Ο	Σ	Κ	Υ	Ν	Η	Τ	Α	Ρ	Ι	Φ	Ν	Ε	Ω	Κ	Ο	Ρ	Ο	Σ	Ω	Χ
Κ	Ξ	Π	Α	Ρ	Α	Π	Ο	Ρ	Τ	Ι	Ο	Χ	Ω	Λ	Κ	Ν	Θ	Υ	Μ	Ι	Α	Τ	Ο	Σ
Ε	Ι	Κ	Ο	Ν	Α	Γ	Ο	Β	Ε	Σ	Α	Λ	Ο	Α	Ν	Α	Λ	Ο	Γ	Ι	Ο	Τ	Σ	Χ
Ρ	Κ	Ε	Λ	Μ	Ν	Σ	Ι	Κ	Α	Ν	Τ	Η	Λ	Ι	Ε	Κ	Λ	Α	Μ	Ρ	Χ	Υ	Τ	Π
Ι	Ε	Ρ	Ο	Β	Η	Μ	Α	Θ	Δ	Λ	Κ	Ι	Ρ	Γ	Ο	Λ	Α	Μ	Π	Α	Δ	Ε	Σ	Φ

6. Διαβάζουμε :

Ο Όρθρος κάθε μιας από τις τρεις πρώτες μέρες της Μεγάλης Εβδομάδας (Μ. Δευτέρα, Μ. Τρίτη και Μ. Τετάρτη) ονομάζεται ακολουθία του Νυμφίου. Το όνομα προέρχεται από το κεντρικό πρόσωπο στην πολύ γνωστή παραβολή των δέκα παρθένων.

Ο Χριστός του Πάθους, όπως εικονίζεται δίπλα είναι ο Νυμφίος, ο γαμπρός της Εκκλησίας. Η σχέση των πιστών με τον Χριστό παρομοιάζεται με γάμο, γεγονός χαράς και ευτυχίας. Η ώρα όμως του γάμου είναι άγνωστη. Η παραβολή αυτή μας υπενθυμίζει το γεγονός της Δευτέρας Παρουσίας του Κυρίου, αλλά και τη στιγμή που η ψυχή θα χωρι-

σθεί από το σώμα, για να συναντήσει τον Θεό. Η παραβολή αυτή έχει ως στόχο να παρακινήσει τους πιστούς στην πνευματική ετοιμότητα και την τήρηση των θείων εντολών.

7. Διαβάζουμε τον ύμνο και μετά τον ψάλλουμε.

«Ίδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καί μακάριος ὁ δούλος, ὄν εὐρήσει γρηγοροῦντα· ἀνάξιος δέ πάλιν, ὄν εὐρήσει ραθυμοῦντα. Βλέπε οὖν ψυχὴ μου, μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς, ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς, καί τῆς Βασιλείας ἔξω κλεισθῆς· ἀλλὰ ἀνάνηψον κρᾶζουσα· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος εἶ ὁ Θεός ἡμῶν, προστασίαις τῶν ἀσωμάτων, σῶσον ἡμᾶς.»

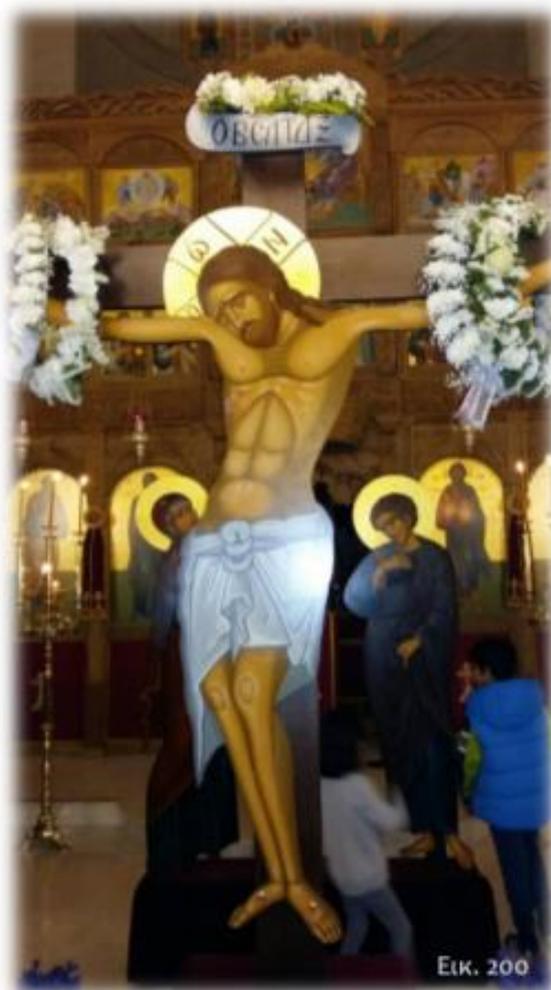
ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Να, ο Νυμφίος έρχεται ξαφνικά στο μέσο της νύχτας, κι ευτυχισμένος θα είναι ο δούλος τον οποίο θα βρει (ο Νυμφίος) ξάγρυπνο και έτοιμο να τον περιμένει· ανάξιος όμως πάλι θα είναι εκείνος, που θα τον βρει ράθυμο και απροετοίμαστο. Πρόσεχε, λοιπόν, ψυχὴ μου, μη βυθιστείς στον πνευματικό ύπνο (δηλαδή από την αμέλεια) και παραδοθείς στον θάνατο (της αμαρτίας) και μείνεις έξω από τη Βασιλεία των ουρανόων. Αλλά φρόντισε να συνέλθεις και φώναξε δυνατά: Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος εἶσαι εσύ ο Θεός· ελέησέ μας με το να μας φυλάσσεις υπό την προστασία και καθοδήγηση των επουρανίων Ασωμάτων Δυνάμεων (των Αγγέλων).

Σήμερα κρεμάται ἐπὶ ξύλου ...

Μεγάλη Πέμπτη βράδυ. Ο ναός του χωριού πλημμυρίζει από κόσμο για την ακολουθία του ὄρθρου της Μεγάλης Παρασκευής. Το βιβλιαράκι μου γράφει με κόκκινα γράμματα: «Η ακολουθία των αγίων και αχράντων παθών του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού». Κατά τη διάρκεια της αποψινής ακολουθίας, μου ανέφερε ο παππούς, θα παρακολουθήσουμε ὅλο το θείο Πάθος μέσα από τα δώδεκα Ευαγγέλια.

Ο κύριος Δημήτρης, ο νεωκόρος του ναού, τοποθετεί στην ειδική βάση δώδεκα κεριά, ένα για κάθε ευαγγέλιο. «Σοφία ὀρθοὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἁγίου Ευαγγελίου ...», εκφωνεί ο ιερέας από την Ωραία Πύλη. Αμέσως παίρνουμε τις λαμπάδες και στεκόμαστε ο ένας στα δεξιά του και ο άλλος στα αριστερά του. Το πρώτο ευαγγέλιο μου φαίνεται ατέλειωτο. Πονάνε τα πόδια μου. Ρίχνω μια λοξή ματιά προς το μέρος του Ανδρέα. Με κοιτάζει κι αυτός απορημένος. Κάνουμε υπομονή μέχρι να τελειώσει. Επιτέλους τελειώνει, κι ο κύριος Δημήτρης κατευθύνεται προς την ειδική βάση και σβήνει το πρώτο κεριό.

Από ευαγγέλιο σε τροπάριο και από τη φωνή του π. Νικόλαου στη φωνή των ψαλτάδων φθάνουμε στο πέμπτο ευαγγέλιο. Τότε σβήνουν τα φώτα κι ο ιερέας βγαίνει από το ιερό κρατώντας στα χέρια του με ευλάβεια τον Εσταυρωμένο. Η σκηνή της Σταύρωσης ζωντανεύει μπροστά μας, ενώ το πένθιμο χτύπημα της καμπάνας σκορπάει παντού θλίψη. Κατά τη διάρκεια της εξόδου του Εσταυρωμένου από το ιερό Βήμα ο ιερέας εκφωνεί μελωδικά το πιο κάτω αντίφωνο: «Σήμερα κρεμάται ἐπὶ ξύλου ...». Αφού περάσει ανάμεσα στους πιστούς, τοποθετεί τον Χριστό στη μέση του ναού για να τον προσκυνήσουν οι πιστοί.

Τέλος, η τρεμάμενη φωνή του αναγνώστη, που μόλις και ακούγεται, εξιστορεί τα ἅγια Πάθη του Κυρίου και πλημμυρίζει το εκκλησίασμα με συγκίνηση και θαυμασμό:

«Κατά την Αγία και Μεγάλη Παρασκευή θυμόμαστε τα ἅγια και σωτήρια και φρικτά Πάθη του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού, δηλαδή θυμόμαστε τους εμπυτισμούς που δέχθηκε, τα κτυπήματα στο πρόσωπο και τα κτυπήματα στον αυχένα, τις βρισιές, τα γέλια και τις ειρωνείες, τον κόκκι-

νο μανδύα με τον οποίο τον έντυσαν ως βασιλιά και τον ειρωνεύονταν, το καλάμι το οποίο του έδωσαν για σκήπτρο, το σφουγγάρι, το ξίδι, τα καρφιά, τη λόγχη με την οποία τρύπησαν την πλευρά του· και περισσότερο από όλα τον σταυρό και τον θάνατο, τα οποία δέχθηκε να υποστεί με τη θέλησή του για χάρη μας. Επίσης, θυμόμαστε και την ομολογία που έκανε ο καλοπροαίρετος ληστής πάνω στον Σταυρό, που σταυρώθηκε μαζί του και του έφερε τη σωτηρία».

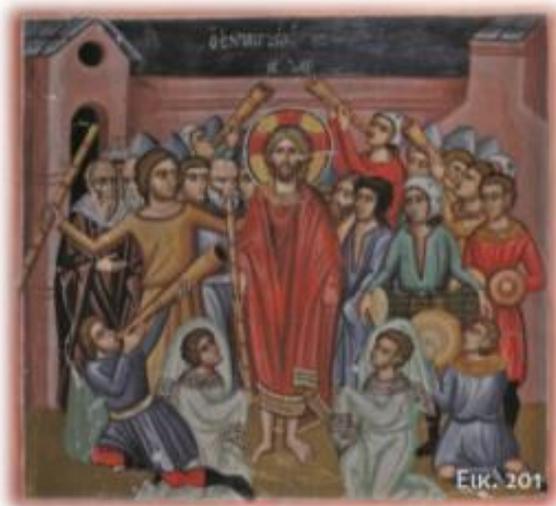

1. Διαβάζουμε με προσοχή στο κείμενο και υπογραμμίζουμε την ορθή απάντηση.

- (α) Πότε τελείται η ακολουθία του όρθρου της Μεγάλης Παρασκευής;
 - i) Μ. Πέμπτη πρωί ii) Μ. Πέμπτη βράδυ iii) Μ. Παρασκευή πρωί
- (β) Πώς ονομάζεται διαφορετικά η ακολουθία του όρθρου της Μεγάλης Παρασκευής;
 - i) Ακολουθία της Αναστάσεως
 - ii) Ακολουθία του Επιταφίου Θρήνου
 - iii) Ακολουθία των Αγίων Παθών του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.
- (γ) Πόσα ευαγγέλια διαβάζει ο ιερέας την Μεγάλη Πέμπτη το βράδυ στην Ακολουθία των Παθών;
 - i) δώδεκα ii) πέντε iii) δέκα
- (δ) Μετά από ποιο ευαγγέλιο γίνεται η έξοδος του εσταυρωμένου από τον ιερέα;
 - i) πρώτο ii) πέμπτο iii) δωδέκατο
- (ε) Ποιο αντίφωνο εκφωνεί μελωδικά ο ιερέας κατά τη διάρκεια της εξόδου του Εσταυρωμένου από το ιερό Βήμα;
 - i) «Ίδου ό Νυμφίος έρχεται . . . »
 - ii) «Η ζωή έν τάφω»
 - iii) «Σήμερον κρεμάται έπί ξύλου ...»

2. Περιγράφουμε την πιο κάτω εικόνα, αντλώντας πληροφορίες από το κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

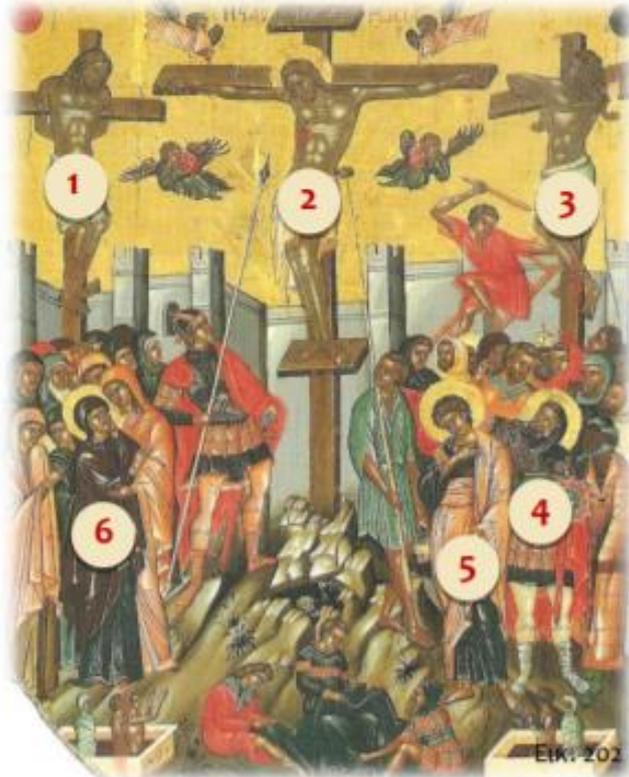

3. Συζητούμε:

Ποια ήταν η στάση του Χριστού σε όλα αυτά που του έκαναν; Ποιο μήνυμα θέλει να μας δώσει με την αντίδρασή του αυτή;

4. Με βάση αυτά που μάθαμε τα προηγούμενα χρόνια, ονομάζουμε τα πρόσωπα της εικόνας της Σταύρωσης.

1.

4.

2.

5.

3.

6.

5. Διαβάζουμε τον ύμνο και μετά τον ψάλλουμε.

Οι ύμνοι της Εκκλησίας μας, ιδιαίτερα εκείνοι της Μεγάλης Παρασκευής, είναι γεμάτοι παρόμοιες αντιθέσεις. Ο παρακάτω ύμνος είναι ο εκφραστικότερος από όλους. Ακούγεται στους ιερούς ναούς το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης μέσα σε νεκρική σιγή:

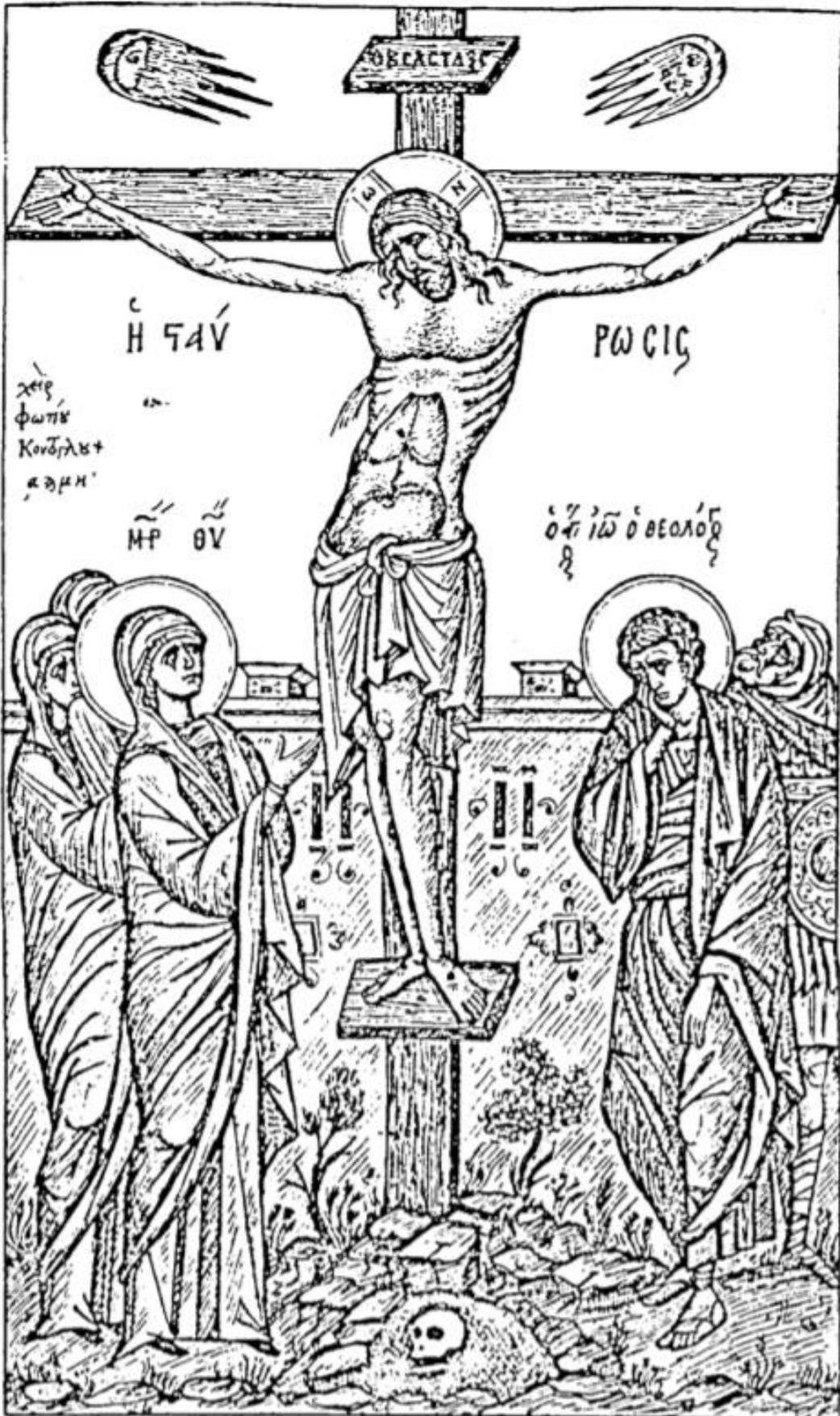
«Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας. Στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περιτίθεται ὁ τῶν ἀγγέλων Βασιλεὺς. Ψευδὴ πορφύραν περιβάλλεται ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν Νεφέλαις. Ράπισμα κατεδέξατο ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τὸν Ἀδάμ. Ἥλοις προσηλώθη ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας. Λόγχῃ ἐκεντήθη ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου. Προσκυνούμεν σου τὰ πάθη, Χριστέ. Δείξον ἡμῖν καὶ τὴν ἐνδοξὸν σου ἀνάστασιν».

Απόδοση

Σήμερα κρεμάται πάνω στο ξύλο του Σταυρού, Εκείνος που κρέμασε κατά τη δημιουργία τη γη επάνω στα ύδατα των θαλασσών! Στεφάνι κατασκευασμένο από αγκάθια περιβάλλεται στο κεφάλι ο Βασιλιάς των Αγγέλων! Ψεύτικο βασιλικό ρούχο ντύνεται προς εμπαιγμό αυτός, που ντύνει τον ουρανό με τα σύννεφα! Χαστούκι δέχθηκε εκείνος, που στον Ιορδάνη ποταμό βαπτίστηκε από τον Ιωάννη τον Πρόδρομο, ελευθέρωσε τον Αδάμ και τους απογόνους του από τη δουλεία της αμαρτίας και τη καταδυναστεία του Διαβόλου! Με καρφιά καρφώθηκε πάνω στον Σταυρό ο Νυμφίος της Εκκλησίας! Με τη λόγχη τρυπήθηκε στην πλευρά ο Υιός της Παρθένου! Προσκυνούμε τα Πάθη Σου, Χριστέ! αξίωσέ μας να δούμε και την ένδοξη Ανάστασή Σου.

6. Χρωματίζουμε την εικόνα της Σταύρωσης.

Εικ. 203

Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ

Μεγάλη Παρασκευή βράδυ! Όλα έτοιμα για τον όρθρο του Μεγάλου Σαββάτου ή την ακολουθία του Επιταφίου Θρήνου, όπως γράφει και το βιβλιάρaki μου. Είναι η μέρα που περίμενε με ανυπομονησία η αδελφή μου, η Βασιλική. Ο λόγος βέβαια δεν είναι άλλος από τη συμμετοχή της στη χορωδία που θα ψάλλει τα εγκώμια.

Πλήθος πιστών εισέρχονται στον ναό και προσκυνούν με ευλάβεια τον Επιτάφιο. Σε λίγο αρχίζει η ακολουθία με την εκφώνηση του ιερέα: «Ευλογητός ο Θεός...». Κατά τη διάρκεια της ακολουθίας ο κόσμος συνεχίζει να προσκυνάει τον Επιτάφιο.

Φθάνει η στιγμή που τόσο περίμενε η αδελφή μου. Τα μέλη της χορωδίας του ναού, μαζί και η Βασιλική, παίρνουν τις θέσεις τους γύρω από τον Επιτάφιο και περιμένουν

Εικ. 204

τον ιερέα να αρχίσει. Νάτος ο π. Νικόλαος. Εξέρχεται του ιερού Βήματος, ψάλλοντας «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ» και θυμιάζοντας ταυτόχρονα τον Επιτάφιο. Τελειώνοντας, παίρνει τη θέση του μπροστά από τον Επιτάφιο. Δίπλα του στεκόμαστε εγώ κι ο Ανδρέας κρατώντας τον θυμιατό και το θυμίαμα.

Σειρά τώρα παίρνει η χορωδία. Ο ναός πλημμυρίζει από τις γλυκιές φωνές των μελών της χορωδίας. Η πρώτη στάση των εγκωμίων ολοκληρώνεται. Αρχίζει τώρα η δεύτερη με το «Άξιόν έστι, μεγαλύνειν σε...». Ακολουθεί η τρίτη στάση με το «Αί γενεαί πάσαι». Στο εγκώμιο «έρραναν τόν τάφον», το οποίο ψάλλεται τρεις φορές, τρία κορίτσια ντυμένα στα μαύρα μαζί με τον ιερέα ραντίζουν τον Επιτάφιο με ροδόσταγμα και ροδοπέταλα.

Εικ. 205

Έρθε η ώρα τώρα για την περιφορά του Επιταφίου. Μπροστά πάμε εμείς, τα παιδιά που βοηθάμε στο ιερό, κρατώντας τα εξαπτέρυγα. Έπειτα η χορωδία, οι ψάλτες και ο ιερέας κρατώντας το Ευαγγέλιο και τον θυμιατό. Πιο πίσω τέσσερις γεροδεμένοι νέοι σηκώνουν με σεβασμό στους ώμους τους τον Επιτάφιο. Πίσω οι πιστοί ακολουθούν την περιφορά του Επιταφίου

στους δρόμους γύρω από τον ναό, ψάλλοντας μαζί με τη χορωδία αποσπάσματα από τα εγκώμια. Κάθε τόσο η πομπή του Επιταφίου σταματάει και ο ιερέας προσεύχεται για τους ενορίτες, για τους στρατιώτες που φρουρούν την πατρίδα, για τους ταξιδιώτες, τους αρρώστους, τους φυλακισμένους και για όλους τους ανθρώπους. Όταν τελειώσει η περιφορά και γυρίσει ο Επιτάφιος στη δυτική είσοδο του ναού, οι τέσσερις νέοι τον σηκώνουν ψηλά και οι πιστοί περνούν από κάτω.

Τέλος ο π. Νικόλαος τοποθετεί τον Επιτάφιο πάνω στην Αγία Τράπεζα και μετά κάνει την απόλυση. Κατευθύνομαι προς το μέρος της αδελφής μου, για να την συγχαρώ για τις γλυκιές μελωδίες και την κατανυκτική ατμόσφαιρα που μας χάρισαν απόψε.

Τέλος ο π. Νικόλαος τοποθετεί τον Επιτάφιο πάνω στην Αγία Τράπεζα και μετά κάνει την απόλυση. Κατευθύνομαι προς το μέρος της αδελφής μου, για να την συγχαρώ για τις γλυκιές μελωδίες και την κατανυκτική ατμόσφαιρα που μας χάρισαν απόψε.

1. Γράφουμε στη δεξιά στήλη το γράμμα της αριστερής στήλης, που αντιστοιχεί.

α) Χορωδία

β) Μυροφόρες

γ) Ακολουθία Επιταφίου Θρήνου

δ) Ροδόσταγμα και ροδοπέταλα

ε) Μ. Παρασκευή βράδυ

..... Όρθρος Μ. Σαββάτου

..... Εγκώμια

..... «ἔρραναν τὸν τάφον»

2. Γράφουμε δίπλα λίγα λόγια για το τι μας δείχνει η κάθε φωτογραφία.

Εικ. 207

.....

.....

.....

.....

.....

Εικ. 208

.....

.....

.....

.....

.....

3. Γράφουμε τις ομάδες των ανθρώπων για τους οποίους προσεύχεται ο ιερέας κατά την πομπή του Επιταφίου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Ανακαλύπτουμε την επιγραφή του Επιταφίου. Για να το πετύχουμε αυτό γράφουμε πάνω από κάθε γράμμα το επόμενο γράμμα στο ελληνικό αλφάβητο.

Ξ

Δ	Τ	Ρ	Φ	Ζ	Λ	Ψ	Μ

Θ	Ψ	Ρ	Ζ	Υ

Ω	Ο	Ξ

Σ	Ξ	Τ

Ν	Τ	Κ	Ξ	Τ

Ι	Ω	Η	Δ	Κ	Ψ	Μ

5. Διαβάζουμε μερικά από τα εγκώμια και μετά τα ψάλλουμε.

Α' Στάση

«Η ζωή ἐν τάφῳ κατετέθης, Χριστέ, καὶ ἀγγέλων στρατιαὶ ἐξεπλήττοντο, συγκατάβασιν δοξάζουσαι τὴν σὴν».

Απόδοση

«Χριστέ, εσύ που είσαι η ζωή, τοποθετήθηκες ως νεκρός στον τάφο, και οι στρατιές των Αγγέλων εκπληκτοί δοξολογούσαν την ταπείνωσή σου».

Β' Στάση

«Ἄξιόν ἐστι, μεγαλύνειν σε τὸν Ζωοδότῃν, τὸν ἐν τῷ Σταυρῷ τὰς χεῖρας ἐκτείναντα, καὶ συντρέψαντα τὸ κράτος τοῦ ἐχθροῦ».

Απόδοση

«Οφείλουμε δόξα σε εσένα, τον χορηγό της ζωής, ο οποίος άπλωσες τα χέρια σου πάνω στον Σταυρό και συνέτριψες τη δύναμη του εχθρού».

Γ' Στάση

«Λί γενεαὶ πᾶσαι, ὕμνον τῇ Ταφῇ σου, προσφέρουσι Χριστέ μου».

Απόδοση

«Όλες οι γενιές των ανθρώπων προσφέρουν, Χριστέ μου, ύμνο στην ταφή σου».

6. Τραγουδούμε.

Ο «Θρήνος της Παναγίας» είναι ένα κυπριακό δημοτικό τραγούδι, γνωστό και ως Τραούδι της Παναγίας. Αποτελεί το μοιρολόι της μητέρας του Χριστού, εξαιτίας του πόνου τον οποίο αισθάνεται από τα πάθη, τη σταύρωση και τον θάνατό του. Συνηθιζόταν παλαιότερα να τραγουδιέται από τον ιερέα ή από λαϊκούς τραγουδιστές συνήθως μέσα ή έξω από τον ναό τη νύχτα της Μεγάλης Παρασκευής, μετά την περιφορά του Επιταφίου.

1. Άρκοντες, αφιγκράστε μου της Δέσποινας τον θρήνον που κλαίει τον μονογενή εις τον σταυρόν εκείνον.
2. Αδέ μαντάτον σκοτεινόν τζιαι μέρα λυπημένη που ήρτεν σήμερον σε μεν την πολλοπικραμένην.
3. Αδέ χαράν που δκιάβασα τζι' εγέννησα τον ήλιον τον φόον που επέρασα στις γέννησης τον σπήλιον για τον Ηρώδη τον πικρόν μεν χάσει το βασίλειον.
4. Γρυσόν δεντρόν εβλάστησεν ο εύσπλαχνος υιός μου τζι' έβκαλεν κλώνους δώδεκα για σιεπασμόν του κόσμου.
5. Τωρά οι κλώνοι κόπηκαν τα φύλλα μαραθήκαν τζι' η βρύση εσταμάτησεν, όλα εξερανθήκαν.
6. Ιούδας τον επρόδωσεν αργύρια τριάντα τζι' ενόμισεν ο μιαρός πως θα τα έσειε πάντα.
7. Τζι' ο κωμοδρόμος άνομος απού να δκιακονήσει μήτε ψουμίν να 'βρει να φα, με ρούχον να φορήσει.
8. Είπαν του κόψε τέσσερα, τζιαι τζειίνος κόφκει πέντε νήεν κοπούν τα γρόνια του να μείουν μέρες πέντε.
9. Πέντε καρ(φ)κιά εβάλασιν επάνω στον υιόν μου τζι' εκάμαν Τον τζι' εφύρτηκεν το φως των οφθαλμών μου.
10. Ω! Πανσεβάσμιε σταυρέ, ξύλον ευλογημένον, όπου βαστάζεις τον Θεόν πάνω σου κρεμασμένον.
11. Σκύψε, σταυρέ, να δυνηθώ, να τον καταφιλήσω τον ποιητήν μου και Θεόν να τον ποσικαιρετήσω.
12. Όρη αναστενάξετε και πέτρες ραγιστείτε και ζωντανοί τες λύπες μου κλάψετε και θρηνείτε.
13. Κλάψετε, χήρες κι ορφανά, όλοι την συντροφιά σας κλάψετε τον διδάσκαλον και την παρηγοριάν σας.
14. Τζιαι που μασιέριν να σφαιώ τζιαι που κρεμόν να δώσω τζιαι που ποτάμιν σύθθολον να μπω να παραδώσω.
15. Τζι' η Δέσποινα που το 'βκαλεν προφήτισσα λοάτε τζειίνης πρέπει η δόξασις τζι' εμέναν τ' ως πολλά 'τε.

Πηγή: Παλιό χειρόγραφο από το Καπούτι

Αναστάσεως ημέρα . . .

Μεγάλο Σάββατο βράδυ! Το χαρμόσυνο χτύπημα της καμπάνας, που μας καλεί για τον Καλό Λόγο και τη θεία Λειτουργία της Αναστάσεως, βάζει τελεία στην κουβέντα μας. Γρήγορα-γρήγορα φοράμε τα γιορτινά μας, παίρνουμε τις λαμπάδες μας και ξεκινάμε για τον ναό. Στον δρόμο ανταμώνουμε αρκετούς συγγενείς και φίλους. Καλή Ανάσταση!, ευχόμαστε ο ένας στον άλλο.

Κόσμος πολύς στέκεται στον περίβολο του ναού και περιμένει με τις λαμπάδες στα χέρια να ακούσει το «Χριστός Ανέστη». Προχωράμε, μπαίνουμε στον ναό, προσκυνάμε τις εικόνες και παίρνουμε τη θέση μας. Εγώ τους αφήνω και κατευθύνομαι προς το Ιερό. Εκεί με περιμένει ο Ανδρέας μαζί με τα άλλα παιδιά που βοηθάνε στο Ιερό. Γεμάτοι χαρά φοράμε τις στολές μας και περιμένουμε με ανυπομονησία την έναρξη της ακολουθίας. Ο π. Νικόλαος είναι έτοιμος. Φοράει κι αυτός τα γιορτινά του άμφια.

Εικ. 209

Λίγο πριν τα μεσάνυχτα τα φώτα σβήνουν. Σιγή αναμονής. Στις 12 ακριβώς ανοίγει η Ωραία Πύλη και βγαίνει ο ιερέας με το τρικέρι. «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός . . .», μας καλεί να ανάψουμε τις λαμπάδες με το άγιο Φως, το οποίο μεταφέρεται από τον Πανάγιο Τάφο του Χριστού. Οι πιστοί με αναμμένες λαμπάδες και με ζωγραφισμένη τη χαρά στα πρόσωπα βγαίνουν στον περίβολο του ναού. Επικεφαλής της πομπής εμείς με τα εξαπτέρυγα, ακολουθούν οι ψάλτες και ο ιερέας, οι οποίοι ψάλλουν τον Καλό Λόγο: «Τὴν ἀνάστασίν σου, Χριστὲ Σωτὴρ . . .». Στη συνέχεια από ειδική εξέδρα ο π. Νικόλαος διαβάζει την αναστάσιμη περικοπή από το ιερό ευαγγέλιο του Μάρκου. Μετά τα ειρηνικά αντηχεί με χαρά και ευφροσύνη το «Χριστός

Ανέστη ἐκ νεκρῶν».

Ύστερα μπαίνουμε στον ναό για τον όρθρο και την αναστάσιμη θεία Λειτουργία. Χριστός Ανέστη, παιδιά μου! Μας λέει ο π. Νικόλαος. Μας αγκαλιάζει και μας φιλά. Λάμπει ολόκληρος. Θαρρείς και μέσα του αναστήθηκε ο Χριστός. Το ίδιο κάνουμε και εμείς μεταξύ μας.

Μερικά από τα παιδιά μάς χαιρετούν και φεύγουν για να συναντήσουν τους γονείς τους και να πάνε όλοι μαζί στο σπίτι. Όπως κι ο περισσότερος κόσμος άλλωστε, αφού αντάλλαξαν μεταξύ τους τον ασπασμό της αγάπης. Εγώ κι ο Ανδρέας, μαζί με τις οικογένειές μας, μένουμε μέχρι το τέλος της Λειτουργίας, για να κοινωνήσουμε.

Φεύγοντας, παίρνουμε μαζί μας τα φαναράκια με το άγιο φως, για να ανάψουμε το καντήλι στις εικόνες. Βοηθάμε όλοι για το στρώσιμο του τραπέζιού. Το γιορτινό τραπέζι είναι έτοιμο με τη σούπα να αχνίζει. Κάνουμε προσευχή, παίρνουμε από ένα κόκκινο αυγό από το πανεράκι και ...

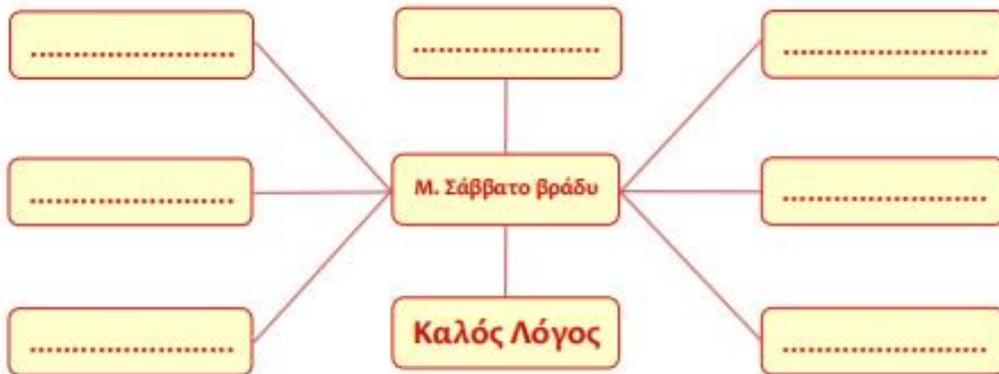
- Χριστός Ανέστη.
- Αληθώς Ανέστη ο Κύριος.

Εικ. 210

1. Συμπληρώνουμε τον πιο κάτω σημασιολογικό χάρτη με λέξεις, οι οποίες συνδέονται με το Μεγάλο Σάββατο το βράδυ.

2. Βάζουμε σε σειρά τις λέξεις, για να σχηματίσουμε τον ύμνο που ψάλλει ο ιερέας μπροστά από την Ωραία Πύλη.

Εκ
 νεκρών
 του
 φωτός
 ανεσπέρου
 Χριστό
 φως
 δοξάσατε
 τον
 και
 αναστάντα

«Δεῦτε λάβετε

 ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ».

3. Ζητούμε από συγγενείς ή φίλους, οι οποίοι επισκέφθηκαν τα Ιεροσόλυμα τη Μεγάλη Εβδομάδα, να μας μιλήσουν για τις εμπειρίες τους. Ειδικά τους ζητούμε να μας περιγράψουν την εμπειρία και τα συναισθήματα από την τελετή αφής του Αγίου Φωτός.

4. Συζητούμε στην ομάδα και μετά γράφουμε: Τι είναι για εσάς το Πάσχα;

Πάσχα είναι

.....

.....

.....

.....

5. Διαβάζουμε :

Η λέξη Πάσχα σημαίνει πέρασμα. Κατά την εβραϊκή παράδοση Πάσχα σήμαινε τη διάβαση από τη σκλαβιά στην ελευθερία. Σήμαινε το πέρασμα των Ισραηλιτών, με τη βοήθεια του Θεού, μέσα από την Ερυθρά Θάλασσα. Έτσι γλίτωσαν από τους Αιγυπτίους, στους οποίους ήταν δούλοι, και ελεύθεροι πια γύρισαν στην πατρίδα, την οποία τους υποσχέθηκε ο Θεός.

Για τους χριστιανούς Πάσχα σημαίνει το πέρασμα από τον θάνατο στη ζωή. Ο Χριστός δέχτηκε να σταυρωθεί, για να νικήσει τον θάνατο με την Ανάστασή του. Πάσχα σημαίνει το πέρασμα από τη σκλαβιά της αμαρτίας στην ελευθερία της ζωής κοντά στον Χριστό.

6. Η εορτή του Πάσχα λέγεται και αλλιώς «Λαμπρή», ονομασία που προήλθε από τους αναστάσιμους κανόνες της Εκκλησίας, οι οποίοι ονομάζουν «Λαμπροφόρο» την ημέρα του Πάσχα και συνιστούν στους πιστούς να γίνουν λαμπροί. **Διαβάζουμε τον ύμνο με την ερμηνεία του.**

«Αναστάσεως ημέρα λαμπρυνθώμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου, Πάσχα· ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν, καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν, Χριστὸς ὁ Θεός, ἡμᾶς διεβίβασεν, ἐπινίκιον ἄδοντας.»

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ημέρα Ανάστασης είναι σήμερα! Γι' αυτό ας γίνουμε λαμπροί, ακτινοβολώντας όλοι οι πιστοί λαοί. Πάσχα είναι σήμερα, που σημαίνει πέρασμα, Πάσχα του Κυρίου! Διότι ο Χριστός, που είναι ο Θεός μας, μας πέρασε, όχι από την Αίγυπτο στη γη της Επαγγελίας, όπως τους Ισραηλίτες, αλλά από τον θάνατο στη ζωή και από τη γη στον ουρανό. Καθ' όλη τη διάρκεια του περάσματος μας από τον θάνατο στη ζωή, εμείς ψάλλουμε προς τον Χριστό επινίκιο ύμνο για να τον δοξάσουμε.

7. Διαβάζουμε τον πιο κάτω ύμνο με την ερμηνεία του και μετά τον ψάλλουμε.

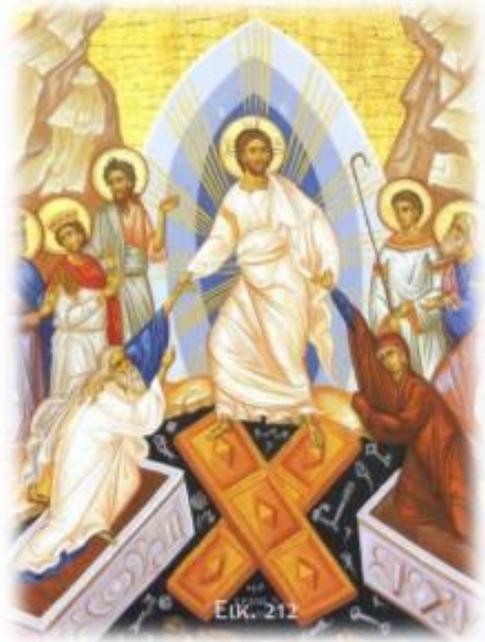
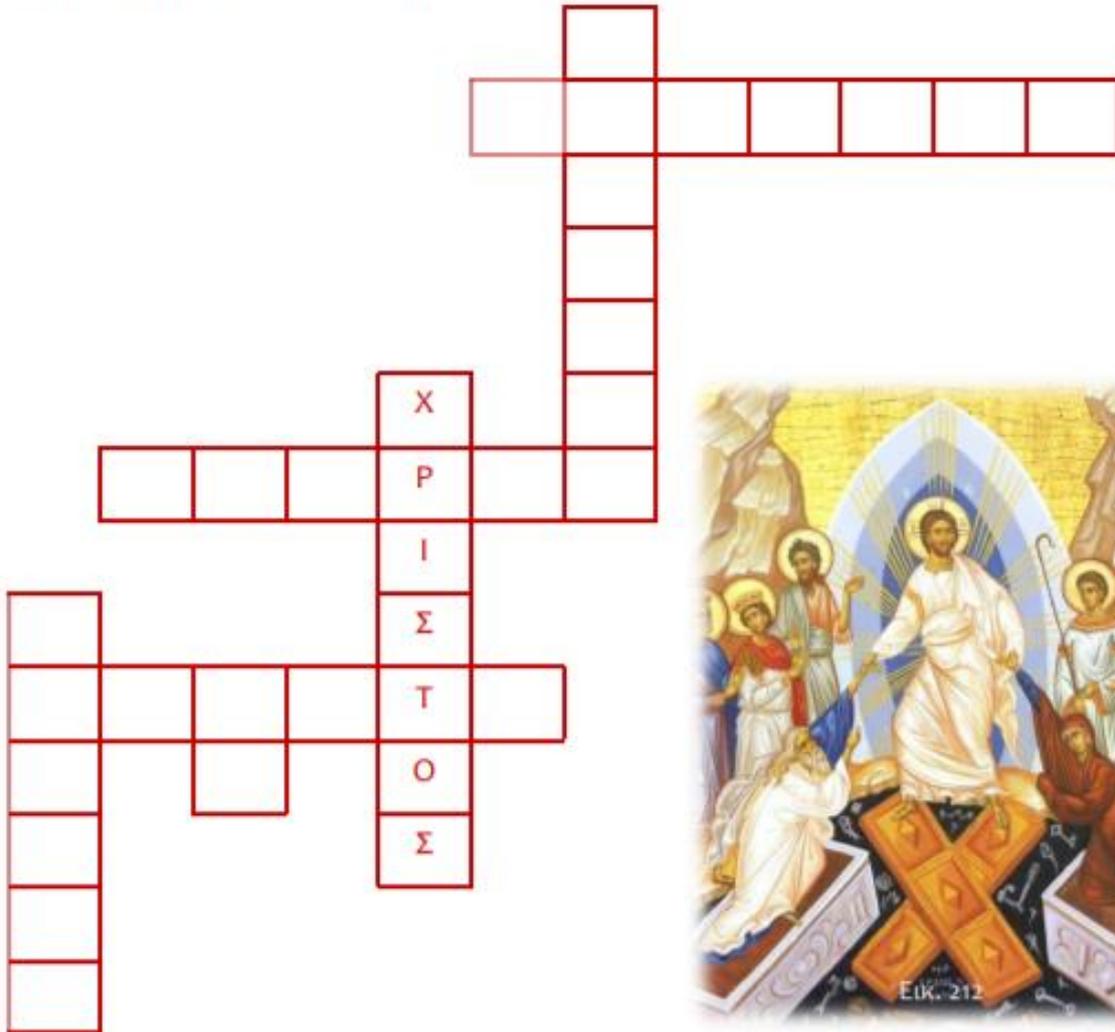
«Καθαρθώμεν τὰς αἰσθήσεις καὶ ὀψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Αναστάσεως Χριστὸν ἐξαστράπτοντα καὶ χαίρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ἄδοντες.»

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

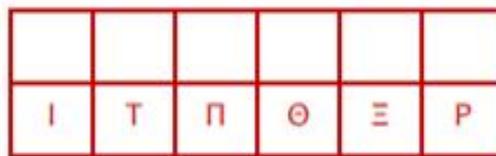
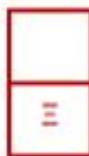
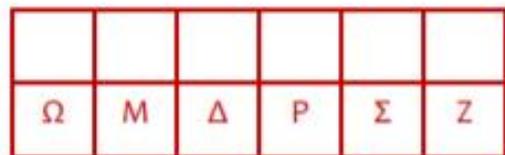
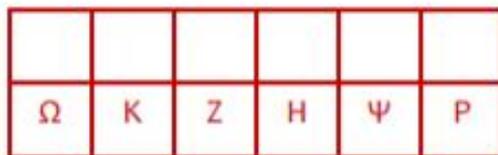
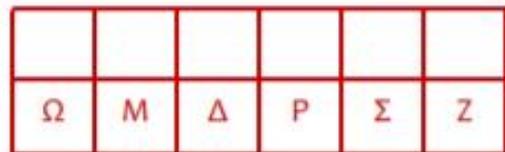
Ας καθαρίσουμε τις αισθήσεις μας και τότε όχι μόνο θα μπορέσουμε να δούμε τον Χριστό, που αστράφτει μέσα στο εκτυφλωτικό και απλησίαστο φως της Ανάστασης, αλλά θα τον ακούσουμε να μας λέει, όπως και στις Μυροφόρες, το «χαίρετε», ενώ εμείς θα ψάλλουμε ύμνο νίκης για να τον δοξάσουμε.

8. Συμπληρώνουμε τα τετραγωνάκια με τις υπόλοιπες λέξεις της αναστάσιμης προσευχής «Χριστός ανέστη...».

9. Αποκρυπτογραφούμε το παρακάτω μήνυμα. Για να το πετύχουμε αυτό γράφουμε πάνω από κάθε γράμμα το επόμενο γράμμα στο ελληνικό αλφάβητο.

10. Χρωματίζουμε την εικόνα της Ανάστασης.

Εικ. 213